વિનંતી પત્ર.

આબુજીનું તથા પંચ તીર્થનું વર્ણન.

આ આબુજીની જાત્રા કરનારા શ્રાવક ભાઈઓ, બાઈઓ.

વાકેફ થવા સારૂ.

છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર.

શેઠ. અચળજી અમરશી.

ઠે. આબુ-અચળગઢ.

આવૃત્તિ ૧ લી. પ્રત ૫૦૦

શ્રી સત્યસાગર પ્રીન્ટીંગ પ્રેસમાં શા. અમૃતલાલ નેણશીભાઈએ છાપ્યું. ઠે. રણ કરનાળ ચુડીઓળ—અમદાવાદ.

સંવત- ૧૯૭૦ સને ૧૯૧૪

આબુજીનો મોટો નકશો તથા વિનંતીપત્રની ચોપડી

મળી નંગ ૨ ની

કિંમત ૦—૨—૦

શ્રી આબુજીનું

વિનંતિ પત્ર.

સર્વે શ્રાવક ભાઈઓને નમ્રતા પુર્વક વિનંતી કરૂં છું કે શ્રી આબુજીની જાત્રા કરનાર સર્વ ભાઈઓને વાકેફ થવા માટે છે. તે ધ્યાનમાં લઈને વાંચી વાકેફ થઈ જાત્રા કરવા જવાથી ઘણું સુલભ જણાય છે. જુવો કે પ્રથમ તો તીર્થ નજરે પડે તે વખતે રૂડા ભાવથી રૂડી રીતે નમસ્કાર કરીને શ્રીપંચ પરમેષ્ઠીનું ધ્યાન ધરવું; કારણ કે, તીર્થની ઉન્નતા એટલે વડીલપણું છે, માટે જુઓ કે શ્રીઆબુજીનું તીર્થ મરૂધર એટલે મારવાડમાં છે. વળી એવું કહેવાય છે કે મરૂધરમાં જે આંબા ન હોય પણ આંબારૂપી નાનું શ્રી આબુજીનું તીર્થ છે. જેમ આંબાનું ... કરવાથી અથવા ફળ આપે છે તેમ એ તિર્થનું ... ભક્તિ કરવાથી મીઠાં મોક્ષરૂપ અવ્યયફળ આપેછે મા... એ મરૂધરમાં એટલે મારવાડમાં આબો છે તે આબુગીરિ ... કેવો મોટો અને ... ઉંચો છે અને કેટલી જમીન ... કે ભુમ પ્રથમ એટલે જમીન ઉપર ફરતી પ્રદક્ષ... જોજન એટલે ચોરાશી ગાઉની છે ને ... જોજન એટલે છત્રીસ ગાઉની છે ને ... એટલે બાર ગાઉની છે તે આબુ...

ગાઉ છે ને તે પાહાડ ઉપર બાર ગામ છે તેમાં હાલમાં
સાત આઠ ગામ દેખવામાં આવે છે. બાકી ગામો પહાડના
ખોડામાં રહ્યાં છે તે શ્રી આબુગીરીરાજના નકશામાં પણ
છપાવી પ્રસિદ્ધ કર્યા છે ને શ્રી આબુ ગીરીરાજના પહાડ
ઉપરથી ઉતરવાના તથા ચડવાના બાર રસ્તા છે તેમાં હા-
લમાં ત્રણ રસ્તા ઉપર ઇંગ્રેજે સડક બાંધી છે. એનો આ-
બુરોડ ખરેડી સ્ટેશનથી જવાય છે ને બીજી સડક ગામ
અણાદરેથી જવાય છે. તે અણાદરાથી આવતા ડુંગરના
ચડમાં મોટું એક જૈનનું કોટીધ્વજ નામનું ઘણું ચમત્કારી
તિર્થ છે. તેમાં હાલમાં ઘણા ભાગ આબુરોડ ખરેડી સ્ટે-
શનથી ઉતરીને જાય છે. ને હવે જાત્રા કરનાર શ્રી સંઘ
જ્યોને રેલની ગાડીથી આબુરોડ ખરેડી સ્ટેશનથી ઉતરીને
બજારમાં જતાં સામો શ્રી શીરોહીના રાજા સાહેબના
...જકાત ખાતાનો બંગલો આવે છે ને ત્યાં નાકેદાર મા...
હાસલ ... ને હાંસલ લેવામાં આવે છે. ત્યાંથી ડાબે
... ગંજના દરબાર સાહેબની બંધાવેલી
એક મોટી ધર્મશાળા ... માં થઇ શ્રી અંબાજી જવાય છે
ને ત્યાંથી શ્રી અંબાજી ... ગાઉ પહાડમાં છે ને અં-
...ના દેરાથી એક માઇલ એટલે આશરે અડધો ગાઉ
...રીઆજીના દેરાસર મોટાં ને ઘણાં રમણીક ને
...ના કરાવેલાં છે, ને તેમાં વળી કોતરણી સહિત
...માં એક દહેરું મુળનાયકજી શ્રી નેમિસરજી
શ્રી કુંભારીઆજીના દેરાસર હાલમાં
...ઇ વસતી નથી કારણ કે આ...ળ

ત્યાં કુંભલમેર નામની નગરી થઇ હતી તેથી કુંભારીઆજી
નામ પડ્યું એવું સંભળાય છે. તે નગરીમાં બેંસાસા કરીને
એક મોટા શેઠ થઇ ગયા છે તે શેઠ ડીમીઓ કરવા ભઠીઓ
કરી હતી તેના કાઠાંના ઢગલા પડેલા છે તેને હાલમાં વૈશ્નવ
તથા બ્રાહ્મણ લોકો નીંદારૂપે એમ કહે છે કે જે આ આજીના
શાપથી દેરાં બળ્યાં છે, પણ તે વાત જુઠી છે. કાઠાંના
ઢગલા જોતાં ડીમીઓ કરાવ્યા એમ સંભવે છે. વળી એ
શેઠને ગજમરવેલ પણ મળી હતી. એ દેરાસરો શેઠ વિમળ-
શાનાં કરાવેલાં હતાં. કારણ કે વિમળશા શેઠનાં માબાપ
મરણ પામ્યાં પછી પોતે મુશાળમાં મોટા થયા. તેમનું
મુશાળ આ કુંભલમેર નગરીમાં હતું. વળી એ શેઠે કોઇ
અવસરે વણઝારાની પોઠો ખરીદ કરી હતી તે પોઠમાં
વણઝારાની છોકરીને મારગમાં આવતાં નદીમાંથી પાર્શ્વ-
નાથજીની મુરતી મળી હતી તે રમવાના કારણે પોઠમાં
નાખી હતી. તે મુરતી પોઠમાંથી નીકળી તે ઘણી મેહેનતથી
વણઝારાની છોકરીને બીજું રમકડું આપી સમજાવીને લીધી
ને શેઠે પોતાના ઘરમાં ઓચ્છવ કરી સ્થાપન કરી તેથી તેને
શ્રી પાર્શ્વનાથજી મહારાજની આમનતા ઘણી હતી. તેમના
પ્રભાવથી તે બાર પાદશાહીના દીવાન થયા હતા ને તેમણે
ઘણાં ઉત્તમ કામ કર્યાં હતાં. આ દેરાં ઘણાં સુંદર ને તીરથ
પણ મોટું છે. પણ ત્યાં ઘણા જાત્રાળુ લોક જઇ શકતા નથી
કારણ કે ગામમાં દાંતાના રાણાજીનું ખુટકું તથા વળાઉ ઘણું
લેછે માટે ભાગી લોકો વધારે જઇ શકતું નથી. બીજું હા-
લમાં ગામ દાંતાના રાણાજીને એટલા શ્રી કુંભારીઆજીની

જાત્રા કરે તેનું મુંડકું ઓછું લેવું તેનો ભાવ જણાય છે. તેવું થાય તો જાત્રી લોકો વધારે જાય ને ઉપજ પણ સારી થાય. હવે આબુરોડ સ્ટેસન સામે માજીસ્ટ્રેટના બંગલાની જમણે હાથે બાજુ બુધસીંગ બીસનચંદના મકાનમાં એક ધર્મશાળામાંથી જવાય છે. ફક્ત એ ધર્મશાળા જૈનધર્મી માણસોને ઉતરવા સારૂ કરાવી છે તેમાં કોઈ પાસેથી ભાડું લેવાનો હક રાખ્યો નથી. આ ધર્મશાળાના દરવાજા ઉપર એક નાનું ઘણું સુંદર દેરાસર છે તેમાં ત્રણ પ્રતિમાજી છે. ત્યાંથી પછી શ્રી આબુજી ઉપર જવા સારૂ ગાડી ઘોડા તથા બેલગાડી મજુર વિગેરે મળે છે ને ત્યાંથી જતાં મારગમાં શ્રી શીરોહી દરબાર સાહેબની તરફથી મુંડકું માથા દીઠ રૂ ૧)ના આશરે લેવાય છે પણ જોગી જંગમ, સાધુ, સાધ્વી, સેવક, ભિક્ષુક, બ્રાહ્મણ, રજપુત, મુસલમાન, ઠાકર, સીપાઈ એટલાનું માફ કરે છે તેનું સંભળાય છે ને તે મુંડકાનાં પૈસા લઈ પછી ટીકટ આપે છે. ત્યાંથી જતાં નદી ઉતરીને બે મારગ છે. તે મારગ વચ્ચે અંગ્રેજ લોકની ખુરાક છે તે બાજુ બાવા માટે છે. એ મારગે જતાં ડુંગરના થડમાં શ્રી રખી કૃષ્ણજીનું એક મોટું દેરૂ છે તે પાંડવ વનવાસ આવ્યા તે વખતનું બંધાવેલું છે એમ કહેવાય છે તથા ત્યાં ચંદ્રાવતી નગરી હતી તેનું ખંડેર એટલે એંધાણીઓ પણ હાલમાં દેખાય છે. તે દેરા પાછળ પાણીનો એક મોટો કુંડ પથ્થરથી બાંધેલો છે. વડના ઝાડ નીચે પાણીની પરબ મજુ બેસે છે ને ત્યાં શીરોહીરાજની તરફથી થાણું આગળ હતું તે હવે નથી, ને ચોકી પણ નથી, મારગ સુનો પડ્યો

છે. ત્યાં જાત્રાળુ લોકો જતા નથી,ને ખરેડીની ઉપરથી નવી સડક કરી છે તે ઉપર ગાડી,બગી, ઘોડા તથા ઉંટ વીગેરે સરવે જાતની સ્વારીઓ જાય છે, તે સડક ગામ માનપર ઉપર થઇને જાય છે. ત્યાંથી ડુંગરે ચડતાં ઘણી સારી રમણીક સડક તથા હવા આવે છે ને ડુંગરે ચડતાં ગાઉ ગાઉએ ચોકીઓ આવે છે ને એકથી બીજી ને બીજીથી ત્રીજી એમ કરતાં ચોકીઓ મુકી પાછા વળે છે. તે ડુંગર ઉપર ગાઉ ત્રણને આશરે ચડયા એટલે છીંઆવેડી આવે છે. ત્યાં પાણી ઘણું સુંદર છે. આંબા વિગેરે ઝાડ પણ ઘણાં તેથી શીતળતા ઘણી ને હવા પણ ઘણી સારી આવે છે. ત્યાંથી આગળ, ઉપર ચડયા એટલે સાત ભોમી એટલે એક ડુંગરને સાત આંટા ચડવાના મુકયા છે તેને સાત ભોમી કહે છે. ત્યાંથી પછી સીધી સડકે આગળ જતાં ગામ આરણા આવે છે. તે ગામ પાસે તળાટીની ધર્મશાળા શ્રાવકોની બંધાવેલીછે. તે ધર્મશાળામાં શ્રાવક લોકોને જાત્રા કરી આવતાં ભાતુ ખાવામાં લાડુ તથા સેવ મળેછે. બીજી જાતને પોસ પોસ શેકેલા ચણા મળે છે તથા પાણીનો કુવો તથા કુંડ પણ છે ત્યાં આગળ સ્વામિભક્તિ ઘણી સારી થાયછે એ તળાટીનો ભાતાખાતાનો વહીવટ અચલગઢના કારખાના તરફથી થાય છે. તળાટીથી થોડે દુર ગયેથી બે મારગો એટલે બે સડકો ભેગી થાયછે મારગમાં પાણીની પરબો પણ આવે છે. ત્યાંથી પછી ગામ આરણા પાસે થઇને અંબાજી કાંપમાં જવાય છે. ને તે કાંપ સુધી જવાનો મારગ ઘણોજ સારો અને સરખો છે ને એ મારગે ચાલતા વખતે હવા તો એવી આવે છે કે

શીતળ સુગંધીમય, તેથી માણુસો ઘણું સુખ પામે છે. પછી ને છાવણીથી ડાબે હાથે મોટું એક નખી તળાવ છે. ને નખી તળાવ ઉપર શીરોહી દરબારનો મોટો શોભીતો એક બંગલો છે. વળી પહાડ પર્વતો તથા ઝાડી જંગલથી ઘણું રમણીક શોભી રહ્યું છે. આગળ એટલે અસલવારે નવ ગામોના માણુસ પાણી પીતા હતા તેથી તેનું નામ નકીતળાવ કહે છે. ને તળાવને કાંઠે મહાદેવ તથા માતાનાં દેરાં પણ છે. ત્યાં બાવા લોકો પણ રહે છે. ને છાવણીથી જમણા હાથને મારગે થઈ શ્રી દેલવાડાના દેરાસરોમાં જવાની મોટી સારી એક સડક છે તે દેલવાડા સુધી ગાડાં પણ જાય છે. તે સડકે જતાં વચગાળે સામું ડાબા હાથે મોટા પહાડોમાં અધરદેવી માતાજીનું દહેરૂં દેખાય છે. ને દેરા પાછળ પાચકુંડ મહાદેવજી છે. વળી રસકુંપા વાવ પણ છે. ત્યાં વાઘ, રીંછ, વગેરે જાનવરોની બીક ઘણી લાગે છે તેવું જંગલ છે, વાંદરાઓ હુકાહુક કરી રહે છે. ત્યાંથી નજીક શ્રી દેલવાડાના દેરાસરો દેખાય છે તે દેરાં ઘણાંજ સુંદર ને સારાં રમણીક છે ને તે દેરાસરોમાં કોરણી તો એવી કરી છે કે જોતાં જોનાં થાક લાગે, પણ એ કોરણીનો પાર આવે નહીં. ત્યાં ઉતરવાની ધર્મશાળાઓ તથા વાસણ ગોદડાં અને સીધુંસામાન સર્વે મળેછે, તે તીરથ ઉપર જનારા લોકો એક દીવસ રહે અથવા પાંચ સાત દિવસ રહે તોપણ રાતે મોડીનો જણ એક આનો ૦। લેઇને પહોંચ આપે છે. એ દહેરા પાછળ એક હનુમાન તથા સરણીઆવાળીમ માતા કુંવારીકન્યાનું દહેરૂં છે, એ કન્યાના નામાથે એવું પણ લોક કહે જે આ આ-

બુરાજની એક રાતમાં બાર પાજે બાંધે તેને કન્યા પરણું એવું સાંભળીને રસીઆવાલેમ જાતનો ક્ષત્રી તે દેવી સાધનાવાળો હતો તેને એ વાત કબુલ કરીને દેવીની સાજથી મારગ બાંધવા માંડયો. પછી કન્યાની માએ એ વ્યસની હતો માટે એ કન્યા ન પરણાવવાના ભાવથી પહોર રાત્રી રહી તે વખતે કુકડાનું સ્વરૂપ ધરીને બોલ્યો. પછી બારમી પાજ બાંધતાં અધુરી રહી તેથી એ કન્યા તેને પરણાવી નહીં ને તે મરણ પામી. તેથી કુંવારી કન્યા એવું લોક બાપાથી નામ ચાલે છે.

શ્રી મુળનાયકજી મહારાજાનું દહેરૂં શેઠ વિમળશાહનું બંધાવેલું છે. તેમાં શ્રી પાર્શ્વનાથજીની અધિષ્ઠાયક દેવીનું એક દહેરૂં છે. એ શ્રી મુળનાયકજી મહારાજના દહેરાનો ખરચ અઢાર ક્રોડ ત્રેપનલાખ રૂપીયાનો થયો છે, ને તેમની પ્રતિષ્ઠા સંવત ૧૦૮૮ ની સાલમાં થઈ છે ને પંદરસેં કારીગરો મળીને ત્રણ વરસમાં એ પ્રાસાદ તૈયાર કરાવેલો છે મજુરીની ગણત્રી મુકી નથી. એનું દ્રષ્ટાંત એમ બતાવ્યું છે કે આરસના પથર બાર ગાઉથી મંગાવતા હતા; હાથો હાથ લીધું ચાલ્યું આવતું એટલા મજુર રહેતા હતા એવું કહે છે ને એ દહેરામાં મુળનાયક શ્રી રૂષભદેવજી મહારાજનું બીંબ સર્વે ધાતુનું ઉંચાણમાં એકાવન આંગળને પ્રમાણે બીરાજમાન કરેલા, કે જ્યારે અલાઉદીન ખુની બાદશાહ સર્વેના ધર્મને તથા દેવને ખંડન કરતો કરતો એ પહાડ ઉપર આવેલો તે વખતે એ પ્રતિમાજી લઈ ગયો ને તમામ કોરણીનું ખંડન કર્યું. તે પછી કેટલાક દીવસ

સુધી દહેરૂં ખાલી પડયું હતું તેમાં બીજા લોકો રહેતા. ને પછી હાલમાં જે મહારાજ બીરાજમાન કર્યા છે તે છે. શ્રી નેમિસરજી મહારાજનું મોટું દહેરૂં વસ્તુપાળ તેજપાળનું બંધાવેલું છે. તેમાં કોરણીનું કામ વધારે છે ને તેનું ખરચ પણ એવું થયું છે. એટલે બાર કરોડ ત્રેપન લાખ રૂપીયા થયું છે તેનું કારણ એમ સંભવે છે. જે પ્રથમ જે વખતમાં શેઠ વિમળશાહ ફોજ લેઇ શ્રી આબુ ગીરીરાજ ઉપર આવેલા તે વખતે બ્રાહ્મણ લોકો ઘણા રહેતા ને મહાદેવજીનાં દહેરાં પણ સાતસેં હતાં એમ કહેવાય છે તે વખતે પરમારનું રાજ હતું માટે શેઠને દહેરૂં બાંધવાની હરકત કરી, ને બ્રાહ્મણ લોકો રાજા પાસે ફરીયાદ ગયા. તે સાંભળીને શેઠ પણ નજરાણા લેઇને રાજા પાસે આવીને ભેટ મુકી બેઠા. રાજાએ આદર સનમાન કરી આસન આપ્યું, ને પુછયું જે આ વીમળ પહાડ ઉપર આપનું આવવું શા કારણે થયું છે ? ત્યારે શેઠે કહ્યું જે આ અસલ અમારૂં તીરથ હતું તે વિચ્છેદ પડી ગયો છે તેનો ઉદ્ધાર કરાવવાની ઉમેદવારી છે. તેમાં આ બ્રાહ્મણ લોકો ઘણી હરકત કરી બેઠા છે, ત્યારે એકદમ બ્રાહ્મણ બોલ્યા કે એ તીરથ અમારૂં છે, ત્યારે રાજાએ કહ્યું જે એ વાતનો મોટો વાંધો છે માટે કાલે આવજો વિચાર કરીને કહીશું. તે પછી સૌ સૌને ઠેકાણે ગયા. શેઠ પોતાને મુકામે આવી શાકાતુર થઈ અઠમનો તપ કર્યો. તેજ રાત્રે શ્રી પાર્શ્વનાથજીના અધિષ્ઠાયક શ્રી અંબાજીદેવીએ સ્વપ્નું દીધું ને પ્રત્યક્ષ થઇ કહ્યું જે તું કહી શું કરવા કરે છે તારા હેતેજ થશે.

ને એ બ્રાહ્મણો સાથે બંદોબસ્ત કરી રાજાને શાક્ષી રાખી લેખ કરાવી લેજે, કે એક બ્રાહ્મણની કુંવારી કન્યાને નવરાવી હાથમાં ફુલનો દડો આપી એ પહાડ ઉપર ફેરવવી જે જગાએ ફુલનો દડો હેઠો પડે તે જગાએ ખોદાવી જોજો કે જેનું તિરથ હશે તેના દેવ નીકળશે એવું કહી દેવી અદ્રશ્ય થઈ ગયાં. પછી શેઠ રાજા પાસે જઇ તેવીજ રીતે બંદોબસ્ત કરી સરવે કામ દેવીએ કહ્યા પ્રમાણે કર્યું તે ફુલનો દડો તે ડુંગર આગળ પડ્યો ત્યાંથી ખોદર્યું, તેમાંથી મોટી સ્યામ પ્રતિમાજી નિકળ્યાં તે હાલમાં એ દહેરાની ડાબી બાજુ ગુફામાં અંબાજીની દેરી પાસે એકઠામાં બીરાજમાન કર્યાં છે. તે પછી બ્રાહ્મણ લોકો હારીને લાચાર થઇ શેઠની આગળ ઘણી રીતે પ્રાર્થના કરવા માંડી. જે સાહેબજી હવે તીરથ તમારૂં થયું તેથી અમારૂં માન દિન દિન ઉતરતું જશે ને છોકરાં છૈયાંઓ ભુખે મરશે એ વીગેરે ઘણી રીતે કરગરવા લાગ્યાં. તે સાંભળીને શેઠને કરૂણા આવી કે બ્રાહ્મણોના આત્માને દુઃખ દેઇ આપણું કામ કરવું તે આપણો વહેવાર નહીં માટે બ્રાહ્મણોને કહ્યું કે અમને એક દહેરૂં બાંધવા જેટલી જમીન વેચાતી આપો તે પછી તે જમીન સપાટ કરાવી ચોખંડ રૂપીઆ પાથરીને એ જમીન વેચાતી લીધી. તે દ્રવ્ય લઇ ઘણું-દીવસ પછી સરવે બ્રાહ્મણો નીચા ઉતરી જતાં જ્યાં નદીના કાંઠા ઉપર સિદ્ધપુર એવું ગામ વસાવી રૂદ્રમાળો બાંધી એક મોટું મહાદેવજીનું દહેરૂં બાંધી તીરથ કર્યું ને ત્યાંજ રહ્યા તેવું સાંભળ્યું છે શેઠને જમીનનો ખરચ લા-

જો. વળી કારીગરો ઘેર જવા માંડ્યા તેથી તેને ન જવા દેવાને માટે પોતાના કુટુંબ સહિત વધારે પગાર આપી રાખ્યા તેનું પણ વધારે ખરચ લાગ્યું. ત્યાં એક ગુણકાની દેરી છે તે નકશામાં નથી કારણ કે પહાડની પાછળ અ-ચળગઢથી ઉતરતા છે માટે. વળી ગાઉ ૧.૮ આંઘી ગા ં મઢાવ્યાં, વળી કારીગરો શીખેલાં ને કામ જોઈને કર્યું તેથી વિમળશાને વધારે ખરચ લાગ્યું એમ સંભવે છે વળી દેરાણી જેઠાણીના બે ગોખલા શ્રી નેમિશ્વરજી મહારા-જના દેહરામાં મંડપ ઉપરના આરસાપણની બે બાજુએ ક-રાવ્યા છે તેમાં કહે છે જે અઢાર લાખનો ખરચ થયો છે તે સંભવતું નથી કારણ કે મારવાડમ આપેલું નામ પ-હેલું ને દિકરાનું નામ પછી તેમ જોતાં તો એક લાખનો અઢારનો ખરચ થયો હશે એમ સંભવે છે. શ્રી ઋષભદેવ-જીનું દહેરૂં બેસાસા શેઠનું બંધાવેલું તે આદરૂં કર્યું છે એમ કહે છે. ને શ્રી નેમનાથજીનું દહેરૂં તો કારીગરોએ પથ્થર વધેલા ઘણા પડ્યા હતા તેથી પોતાનું નામ કરવા સારૂ બાંધ્યું, તેથી એમ કહે છે જે કારીગરનું બાંધેલું છે શેઠ વિમળશાએ દેરાસર તૈયાર કર્યા પછી ૧૦૮૮ ના સાલમાં પ્રતિષ્ઠા કરાવી પાછા વળ્યા પછી અંબાદેવીએ સ્વપ્નું દીધું કે હવે તારે બીજું શું કામ છે હું પ્રસન્ન છું. ત્યારે શેઠે કહ્યું કે મારે વંશ જોઈએ નહી એવી રીતે ન્યાઠ માગ્યું તેથી દેવીએ કહ્યું કે આ શું માગે છે શેઠે કહ્યું કે મારે પાછળ વંશ જોઈએ નહી તેવું વચન આપી દેવી અદૃશ્ય થઈ ગયાં. પછી શેઠ ત્યાં ચંદ્રાવતીનગરીમાં ગયા, ને તે

નગરીના સંઘ ભેગા કરીને એ દહેરા સુપરત કરી ને નગરીના લોકોએ સરવે સંઘમાંથી ૩૬૦ લખપતી [illegible] થઈ ભોજનના વારા બાંધ્યા તે જેને ઘેર વારો આવે તે દીવસે એ ઘણી પુજા પરભાવના તથા સ્વામી ભક્તિ કરી સરવેને જમાડે. એવી રીતે એ તીરથની પુજા થઇને બારે મહીને એક દીવસ ચુલો સળગાવવો પડે એવી રીતે એ તીરથની ભગતી તથા સ્વામી ભાઇઓની ભગતી થઇ છે. એ દેલવાડાના તીરથના દરવાજા બહાર શેઠ હઠીભાઇની ધર્મશાળા પાછળ એક મોટું દીગંબરીનું દહેરૂં છે તેની પાછલી સડક પર થઈ ડાબે હાથે શ્રી અવચળગઢ જવાય છે. ત્યાંથી અવચળગઢ બે ગાઉ છે તે મારગે જતાં વચ્ચે એક ચોકી આવે છે ને ગાઉ એક ગયા એટલે એક ગામ ઓરીઆ કરીને આવે છે તે ગામમાં એક શ્રી મહાવીર સ્વામીજી મહારાજનું દહેરૂં છે તે ગામને પાછળ એક મોટો પહાડ છે તે પહાડને ગુરૂ શીખર કહે છે કારણ કે એ પહાડના શીખર ઉપર ગુરૂ દતાત્રીનાં પગલાં છે વળી એવું કહે છે કે એ પહાડ ઉપર સાડીત્રણ કરોડ મુની સીદ્ધીપદ વર્યા એટલે મોક્ષ ગયા છે ને તે એમ સંભવે છે કે શ્રી દેલવાડાના દેરાસરો તથા અવચળગઢના દેરાસરો જે વખત નોહતાં ને શ્રી આબુજીનું તીરથ મોટી 'પંચતીર્થી' ગણાય છે માટે એ મુનીઓ સીદ્ધીપદ વર્યા ને તીર્થંકરની ફરસના થઇ તેથી મુનીની વાત ખરી એમ સંભવે છે. એ ગુરૂશીખરના પહાડનો દેખાવ શ્રી આબુજીના નકશામાં શ્રી દેલવાડાના દહેરાઓ તથા અવચળગઢની વચ્ચે છપાએલો

છે. ને પહાડની દુરશના કરવા જોગ છે પણ મારગ ઘણો કઠણ છે માટે ઝાઝું કોઇ જાત્રાએ જતું નથી. તેનો મારગ ગામ ઓરીઆથી જાય છે. એ ઓરીઆ ગામની સામુ જમણા હાથ ગમી પહાડ ઉપર ચડી જુવે તો શ્રી અચળ-ગગઢનું દહેરૂં શ્રી સુગનાથજી મહારાજનું દેખાય છે. જ્યાંથી તીરથનાં દેરાસરનું શીખર નજરે પડે તે વખતે સાંમુ ખમાસણા દેઈ વંદના કરવી જોઇએ છીએ. વળી એ ગામ ઓરીઓથી અચળગઢ જતાં પગ રસ્તે છે તે ગામ ઓરીઆના ખેતરો મુકયા પછી પહેલું અચલેશ્વર મહાદેવનું દહેરૂં આવે છે. તે દહેરૂં ૮૧૩ ની સાલમાં બંધાણું છે. ને દેરામાં મહાદેવજીનો અંગુઠો પુજાય છે. તેનું કારણ એમ સાંભળવામાં આવ્યુ છે જે એ દહેરા આગળ એક બ્રમખાડ હતી. તેના કીનારા ઉપર એક રૂખી તપસ્યા કરતો હતો. તે રૂખી પાસે એક કામધેનું ગાય પોતાને દુધ પીવા સારૂ રહેતી હતી તે કોઇ સમાજોગ ચરતા ચરતા પગ ખશી જવાથી તે બ્રમખાડમાં પડી તેજ વખતે તેના આંચળ-માંથી દુધની ધારાઓ છુટી તેથી તે બ્રમખાડ દુધે ભરાઇ ગઇ, તે ગાય તરીને પોતાના રૂખી પાસે આવીને મસ્તક નમાવી પગે લાગીને તેજ વખતે મરણ પામી. ને પછી તે રૂખીએ વીચાર કર્યો જે મારી ગાયતો તરીને ઉપર આવી પણ બીજાં જાનવરો તથા ગાયો પડીને મરણ પામશે તો મને ગોહત્યા લાગશે માટે આ બ્રમખાડ પુરાવવી જોઇએ છે તેવો વીચાર કરીને પોતાના તપના બળે કરીને આકાશ મારગે ઉઠીને હીમાચળ પરવત પાસે ગયા. ત્યાં જઇને તેના

મંત્રનું ધ્યાન થયું તેજ વખતે વીંધાચળ પરવત બ્રાહ્મણનું રૂપ કરી રૂષી પાસે આવ્યો ને રૂષીને કહ્યું જે મને શું કરવા બોલાવ્યો છે, તે રૂષીએ કહ્યું કે મારૂં આશ્રમ અર્બુદાગીરી પરવત ઉપર છે તે આશ્રમ આગળ એક મોટી અમખાડ છે તે ખાડમાં મારી ગાય પડીને મરણ પામી છે માટે તે ખાડો પુરવા સારૂ તમારૂ સમરણ કર્યું છે. ત્યારે તે વીંધાચળ પરવતે કહ્યું કે મારો પુત્ર એક અચળનામા છે તેને મોકલી ખાડો પુરાવીશ,તેવું કહી તેજ વખતે પોતાના પુત્રને બોલાવીને હુકમ કરયો કે જા તું અરબુદગીરીમાં એક અમખાડ છે તે જઇને પુર. તે પોતાના પીતાનો હુકમ સાંભળી તેજ વખતે આકાશ મારગે થઇ આવીને તે ખાડામાં સમાયો તે વખતે તે રૂષીને કહ્યું કે આ જગાએ કાંઇક મારૂં નામ થવું જોઇએ છે ત્યારે તે રૂષીએ કહ્યું જે તારા નામથી એક મોટું મહાદેવનું દહેરૂ બંધાવીશ. તે પછી કેટલાક દીવસે વીચાર કરીને વીચાર્યું જે સરવે પૃથ્વી ઉપર તો મહાદેવનું લીંગ પુજાય છે તો તે આપણા હાને અસુધ ભાસા છે તો આપને તો શ્રી મહાદેવજીના ચરણ પુજાવા તે સારૂં છે તેવો વીચાર કરી જમણા પગના અંગુઠાનું સ્થાપણ કરી અચળેશ્વર મહાદેવ એવું નામ દીધું તેવી વાત સાંભળવામાં આવે છે. તે દહેરા પાસે તળાવ છે. તે તળાવના કીનારા ઉપર બે સામુર દહતના ત્રણ પાડા છે તે એવું સાંભળ્યું છે જે પાંડવો જ્યારે ઉપર આવી જગન્ય કરતા હતા તે પછી અરજુનનાં જોવામાં આવ્યું તેજ વખતે બાણ મારી પરાજય કીધો તેમાં

એમાંનો એક પાયો તો આબુના ડેરાથી ઉડીને ગંગા નદીના કાંઠા ઉપર જઈ પડ્યો છે તે લોકીક વાત સંભળાય છે. ગઢનું નામ પણ મહાદેવજી ઉપરથી અચળગઢ પાડયું છે. ત્યાંથી પારસનાથજીનું ત્રીશુળ ચઢાવતાં એક લોઢાનો કડકો પડેલો છે તેને હાલમાં ચેરનન લોક ભીમની ગોળ કહે છે. એ ત્રીશુળ મહાદેવના દહેરામાં છે. વળી એ મહાદેવજીના દહેરામાં એક સરવ ધાતુનો પોઠીઓ છે. વળી એ દહેરામાં મહાદેવજીનો અંગુઠો પુજાય છે વળી તે મહાદેવજીના દેરા સામે ઉંચાણમાં ઝાડીમાં એક શ્રી શાંતીનાથજી મહારાજનું મોટું દહેરું છે તે કુમારપાળ રાજાનું બંધાવેલું છે એમ કહેવાય છે. ત્યાંથી મહાદેવજીના દેરા પાસેથી ચાલતાં એક મોટો દરવાજો આવે છે ત્યાં હનુમાનની ચોકી છે ત્યાંથી ચાલતાં સામે એક મોટું તળાવ છે તેને કપુરસાગર કહે છે તેની પાસે એક વાવ છે તેની પાસે ઉંચા ચડ્યા એટલે અચળગઢ ગામનો દરવાજો આવે છે. તે દરવાજામાં પેસતાં જમણે હાથે કાર-ખાનું એટલે ભંડાર તથા ધરમશાળાઓ છે. એ ભંડાર તથા ધરમશાળાઓ પાસે એક શ્રી કુંથુનાથજી મહારાજનું દહેરૂં છે. આ ગામમાં વાણીઆના ઘરબાર છે. ત્યાં સીધુ સામાન ગાદડાં વાસણ વીગેરે સર્વે મળે છે ત્યાં શ્રી સંઘ આવીને રાત રહેવા બીજી કોઇ રીતે હરકત નથી ને ઘણું સુખ છે. ત્યાંથી ગામમાં થઇ ઉંચા ચડતાં એક મોટી નવી ધરમશાળા સંઘની મદદથી બંધાવેલી છે તેમાં થઇને દેરાસરમાં જવાય છે. તે મોટું દહેરૂં અતી ઉંચુ ને ઘણું રમણીક છે તેમાં બે ચોમુખજી મહારાજ સર્વ ધાતુના ચૌદસો

ચુંમાળીશ મણનાં કહેવાય છે કારણ કે આબુગઢનો કિલ્લો ચીતોડ ગઢવાળો કુંભારાણો તેને બાવન કિલ્લા જીતી છેવટ આબુનો કિલ્લો લીધો. તીહાં કેટલાક દિવસ રાજ કરી પોતે મરણ પામ્યો. તેને પુત્ર નહોતો તેથી તેની બે રાણીઓએ વીચાર્યું. જે આપના વંશમાં કોઇ પિતરાઇઓ જાગશે તો ને આવી ભંડાર વિગેરે સરવે ખજાનો લુંટી જશે તેવો વીચાર કરી પોતાના બે દીવાન શાંશા ને સુલતાનજી એવા નામે હતા તેને કહ્યું જે આરા ધણીનું અમરે નામ કરીને કાંઈ તીરથ બાંધો. ત્યારે તે દીવાન મુખ જૈની હતા તેને વિચાર કર્યો કે જૈનીનું તિરથ ઘણા કાળ પુજાશે માટે જૈનનું તીરથ કરવું તે સારૂં છે પછી રાણીઓએ પણ કબુલ કર્યું ને એવું કહ્યું જે ચીતોડગઢ માંરે મેહેલ ઉપર બેઠે દરશન થાય તેવાં ઊંચી જગ્યા ઓતને પાયો નાંખ્યો. તે પછી કોઇ રાજા આબુનું રાજ લેવા સારૂ ફોજ લઇ આવે છે તેની ખબર સાંભળી તેથી એકદમ કારીગરો બોલાવીને ખજાનામાંથી સાહેરો વિગેરે દ્રવ્ય કહાડી સર્વ ધાતુ મેળવી તેવા તેના બાર બીંબ કરાવ્યા તેનું વજન ચઉદેસોને ચુંમાળીસ મણ થયું તે પછી એ પ્રતિમાઓ ઘણા કાળે જુદી જુદી સાલમાં પ્રતિષ્ઠા કરાવી પધરાવી. છેવટે શ્રી મુળનાયકજી મહારાજની પ્રતિષ્ઠા ૧૫૬૬ ની સાલમાં થઈ છે, તે લેખ ઉપરથી એમજ જણાય છે. વળી આ દહેરામાં પેસતાં બે બાજુ બે દેરાસરો છે તેમાં એક તો શ્રી નેમનાથ મહારાજ તથા બીજામાં શ્રી પાર્શ્વનાથજીમહારાજ બીરાજમાન થયેલા છે, વળી દહેરા બહાર નીકળી જમણા હાથપર ચોમુખજી જતાં રૂપવિજયજી મહારા

જુની છત્રી છે. ત્યાંથી નીચે ઉતરતાં જમણે હાથે એક નવું કરાવેલું નગારખાનું છે. વળી તેના પાસે શાંતીદાસ શેઠજીનું કરાવેલું શ્રી સંભવનાથજી મહારાજનું એક દહેરૂં છે ત્યાંથી બહાર નિકળતાં બારણા પાસે હનુમાનજીની ચોકી છે. ત્યાંથી નવી ધર્મશાળાના દરવાજા બહાર નીકળ્યા પછી જમણા હાથે વાવ પાસે થઈ ઊંચા મારગે જાતા સાવણ ભાદરવા નામનાં તળાવ છે ત્યાં જવાય છે ને તે તળાવ એવાં છે કે નગાવ આગળ આબુનો રાજા મરણ પામ્યો તેથી રાણીએ રૂદન કર્યું તેના આંસુઓથી ભરાએલાં છે એમ કહેવાય છે. એ રાજાના મંદિરનું જુનું ખંડેર પણ ત્યાંજ છે. વળી ત્યાં ગુફાઓ જણાય છે ને ગુફા જોવા લાયક છે.

હવે શ્રી અચળગઢના તિર્થનું મુળનાયકજી મહારાજનું મોટું દહેરૂં સાસા ને સુલતાણ નામના બે દીવાન થઇ ગયા તે જૈનધર્મી હતા તેમને દહેરૂં બંધાવતાં કોઈ રાજાના ભયના કારણથી એકદમ સર્વ ધાતુના બીંબ ભરાવી પોતાને દેશ ચિતોડગઢ નાશી ગયા. તે પછી ઘણા દીવસને આંતરે સંવત ૧૫૬૬ ની સાલમાં શ્રી મુળનાયકજી મહારાજની પ્રતિષ્ઠા કરી બીરાજમાન કર્યા. પછી આ દહેરાનું કામ શ્રી સંઘની મદદથી સંપુરણ થયું. તે પછી મોટો રંગમંડપ તથા બહારની છત્રી શ્રી રૂપવિજયજી મહારાજે કરાવી, આ દહેરૂ ઘણું અદભુત ને રમણીક ને ઊંચું એવું શોભાયમાન છે કે જેમ આકાશમાંથી વૈમાન ઉતર્યું ન હોય એમ શોભાયમાન થઈ રહ્યા છે. વળી ચારે તરફથી જંગલ ઝાડીથી એ પહાડ ઘણો શોભીતો રહ્યો છે. ઘણા જાત્રી લોકો

તથા તેના આસનો પણ તેમાં રહ્યાં છે વળી એ જંગલમાં વાઘ, રીંછ, વરૂ, સાબર, શીયાળ વીગેરે જાનવરો ઘણી તરેહનાં રહે છે. વનસ્તીમાં ચંપા, આંબા આંબલી જાઇ, જુઇ, કેતકી, ગુલાબ, સેવંતરી વીગેરે ઘણી તરેહના પુષ્પની છવાઇ રહ્યો છે. તે એમ માલમ પડે છે જે લીલાં આભરણ પહેરીને ફુલના હારોથી સુગંધમય થયો ન હોય તેમ શોભે છે. વળી પવન તો એવો ચાલે છે જે લીલા આભરણ તથા પુષ્પના હારો તાપથી કરમાઇ જવાની બીકથી એકદમ દશે દીશાથી વાદળીઓને હાંકાવી લાવી તે પહાડ ઉપર એકદમ છાયા કરે છે જેથી આખો દીવસ શીતળતા રહે છે ને શીતળતાથી ઘણી સરદી ને ચોમાસામાં તો એ વાદળીઓના બીજા પરિવારના વિજોગથી તમામ વાદળાંનો રૂપવિસ્તાર જોતા કરે છે તેથી ઘણું આચ્છાન થઇ જાય છે તે પછી શિયાળામાં તો તાઢ, હીમ ને શરદી એવી પડે છે કે તળાવના પાણી તે બરફ જેવા બંધાઇ જાય છે ને તે ઉપર પંખી જાનવરો ચાલ્યાં જાય છે. વળી સવારમાં એ પહાડી લોકોના છોકરાઓ તે બંધાએલા પાણીના ટેંપા ઉપાડી લાવે છે. તે ટેંપા તાઢા પડે એટલે પાણીથઇ ગળી જાય છે. એ શ્રી આબુગિરિરાજ એટલે શાસ્ત્રમાં અરબુદગિરિ કહે છે. એ તીર્થની શોભા તથા મહિમા ને જેની રમણીક જગ્યાઓ તથા હવા એવી છે કે તે તીર્થના દરસન કરવા સારૂ સુર્યનારાયણ એકદમ ઘણીજ ઉતાવળ કરીને પૃથ્વામાંથી કીરણ કહાડી એ ગિરિરાજ ઉપર ઘણોજ વહેલો ઉદ્યોત આપે છે તેમ જણાય છે, આગળ

વળી તો એ પહાડ ઉપર બારગામ આવ્યા ને બારગામ આનાં એટલે ગુમ એવું લોક કહે છે. પણ તે વાત જુઠી છે, કારણકે ચોમાસાના દિવસમાં બાર ગામવાળા પોતપોતાના ઢોરને લેઈને વગડામાં ઝુંપડાં બાંધી ઢોર ચરાવા રહે છે તે પાછા કારતક મહીને ઢોર લઇને છાપરાં પાડી નાંખી ને પોતપોતાને ઘેર આવે છે તે ઉપરથી બાવા લોકે એવી ગપ ચલાવી છે. વળી એ બાર ગામ વસ્યા તે તેના વસ્તી ઘણા કાળની હોય એમ જણાય છે કારણ કે એ લોકોના ભાટના કહેવામાં જે જે દીવસે પરમારનું રાજ હતું તે દીવસથી પરમારના વંશના લોકો આવીને વસેલા છે. તે કુંકણગઢના ઉપડા આબુજી ઉપર આવી રહ્યા તેનોવંશ હજી સુધી ચાલ્યો આવે છે. તે પછી બીજા પણ સોલંકી જાત વિગેરે આવી રહ્યા છે. તે લોકો ખેતીના કામ કરે છે માટે ખેડુત લોક કહેવાય છે. એ લોકના ભાટ આબુ ઉપર આવેલા તેમને પ્રથમની વાત કહાડાવી નાંખીને આ વાત વઇવંચા હેમાજી લાલાજીએ નંખાવી છે તે પોતાના ચોપડા પ્રમાણે નંખાવી છે. વળી વૈશ્નવનું એક મોટું તીર્થ છે તેમાં ૪ શ્રીજી છાવણીથી જમણા હાથે થઇ જવાય છે તેને વશીષ્ટમુનિ કહે છે. ત્યાં જતાં પહાડ ઉતરતાં સાતસો પગથીયાં ઉતરવું પડે છે તથા ઘણું મોટું એક જંગલ છે તેમાં ફુળોનાં ઝાડ ઘણાં છે. તેને પાંડવવન કહે છે. તેમાં ગૌતમરૂષીનું એક દહેરૂં પણ છે. ત્યાં બાવા લોકો રહે છે. તે વન તો એવું છે કે જેમાં વાઘ રીંછ તો પડયાજ રહે છે. વળી સુરજનો તડકો ઘણો ઝાંખો પડે છે. તે જાણે વન

રપતીએ પોતાના છોકરાંઓને તથા જાનવરોને તાપ લાગવાના કારણથી આવાસ કરી ન હોય તેમ માલમ પડે છે એટલે ઘણું ખરૂં અને કંથેર કાંટાથી વીંટાએલું જંગલ છે એ પહાડનો તથા જંગલનો તુચ્છ બુદ્ધિથી વિશેષ વાત લખી શકાય તેમ નથી.

શ્રી આબુજીની જાત્રા ઘણી કઠણ હતી તે હવે રેલ ગાડી થવાથી ઘણી સુલભ ને થોડા ખરચથી થાય છે. વળી સીરોહીના રાજાસાહેબનો બંદોબસ્ત ઘણો સારો છે. ને ચોકી પહેરાથી ઘણું જાપતો રાખે છે. આબુરોડ ખરેડીની લાઈન એક નવી સડક કહાડી છે તે ઘણી સારી છે. તે ઉપર જતાં ગામ અણાદરા પાસે તલાટીની ધરમશાળા સુધી આવતાં જતાં બે કલાક લાગી થાય છે. એ ધરમશાળા હેઠળ થોડે છેટે આ જુની સડકે તલાટીની જુની ધરમ શાળાથી થોડે દૂર માર્ગે ચુરસ્તે એક ગધાવેડા તથા સાહેબનો બંગલો આવે છે તે વેડામાં આગળ ગધેડું પડીને મરણ પામ્યું તેથી તેનું નામ ગધાવેડા પડ્યું છે, પણ તેનું પાણી ઘણું સારૂં છે. તે માર્ગે હાલમાં હવે જાત્રાળુ લોકો જતા નથી. ચોકી પહેરો નથી એ વિગેરે એ પહાડનો વિસ્તર ઘણો છે પણ આ તીર્થનો નકશો છપાવ્યો છે તેમાં મુખ્ય એટલે મોટી મોટી વસ્તુઓ છપાવી ઉપકાર તથા દરશન કરવાનું કારણ પ્રસિદ્ધ કર્યું છે. તે આ ચોપડી સાથે નકશો કિંમતે રૂપૈએ ૦—૬—૦ માં મળશે. ઘણો સારો ને અદ્ભુત નવાથી દરશન કરવા લાયક છે. આ મારી તુચ્છ બુદ્ધિથી ચોપડી તથા નકશો છપાવ્યો છે. તેમાં

કોઇ ભુલચુક થઇ હોય અથવા રહી ગઇ હોય તેમાટે હું નમ્રતાપુર્વક મિચ્છામિ દુક્કડં દઉં છું. કારણ કે સંપુર્ણ પહાડ કોઇ રીતે જોવામાં આવે નહિ માટે અદાજપ્રમાણે માલમ પડે તેજ નકશામાં સર્વે છપાવી પ્રસિદ્ધ કર્યું છે. વળી શ્રી આબુગઢના દહેરાસરના જીનબીંબના વિસ્તારની સર્વે સંખ્યા આ સાથેના સ્તવનમાં સર્વ અધિકાર છે. ને વિનંતીમાં લીધો નથી.

જાહેર ખબર.

આ નીચે સહી કરનાર શા. ચુનીલાલ અમરચંદ ગામ વાડાસુદરવાળા હું પોતે મારા સુગુણ સ્નેહી મારા સાગીભાઈઓને ખબર આપું છું કે દેવ દ્રવ્યનો બચાવકરવાની ખપ રાખો તો ઘણો પઇસો તો કારીગર લોકોમાં અન્યાયથી બીગાડ થાય છે તેમાં પ્રથમ તો સંવત ૧૯૫૭ ની સાલમાં રસનીઆની ચોરી મેં પંડે પકડી તેથી મને ઘણો પસ્તાવો થયો જે આગળ મેં ઘણું કામ કારીગરો તથા ગુમાસ્તાના ભરૂંસે કરાવ્યાં તેમાં કેટલો બગાડ થયો હશે તે હું કહી શકતો નથી. ને થોડા કામ સારૂ અમદાવાદથી રોજ રૂ ૧) ઠરી રસણીઆ બે બોલાવ્યા ને મેં પુછયું જે આ કામમાં ત્રણ તાપ દેવામાં કેટલા વરખ જોઇશે ત્યારે મને કહ્યું જે સારૂ કામ કરાવશો તો ૫ તોલાં વરખ જોઇશે કારીગરના કહેવાથી તેજ પ્રમાણે વરખ લીધા ને ઘરેણાં રસાવવાને હું પંડે બેઠા તે છતાં કારીગર લોકો એ વરખની ગોળી કરી મોમાં ઘાલી દીધી તેવો મને વ-

હેમ પડવાથી તેજ વખતે મેં જોરથી તમાચો માર્યો તેથી ગોળી બહાર નીકળી પડી, તે ગોળી મેં પંડે લીધી, તે પછી તોફાન ઘણું થયું, માર પણ ઘણો પડયો તે વખતે પોલીસને સ્વાધીન કરવા માંડયા તે વખતે ઘણા માણસો એ ભેગા થઇ છોડાવી દીધા. એ ચોરી પકડયા પછી રસવાનું કામ ઘણી ચોકસીથી કરાવી લીધું તો એજ કામમાં ઘણુ તાપ કર્યું તો તેમાં વરખ તોલા સવાણેમાં પહેલા નં-બરનું કામ થયું માટે વધારે વરખ મંગાવ્યા તે નકી ચોરી થવાનું કારણ માલમ પડયું. તે કારીગરોને વિદાય કર્યા પછી એ બાબતોનો કાગળ ૧ અમદાવાદમાં શા. નગીનદાસ રૂપચંદદાસ ઉપર લખેલો છે, મારા મનથી મેં વિચાર કર્યો કે આ પ્રમાણે અમદાવાદમાં કેટલો માલ ખાઇ જતા હશે તે પછી હું ઘરના કામ સારૂ અમદાવાદ આવેલો ને એવી વાત સાંભળી જે અમદાવાદમાં પણ ચાર પાંચ જગ્યાએ ચોરી કરીને પકડાયા ને માર પણ ખાધો તેનાં નામ વિનંતીપત્રમાં છપાવી જણાવીશું. એ રસનાર કારીગર પાસે એવી તો હસ્તક્રિયા છે કે જેમ વાદીગર લોકો ભુંગળામાં હાથ રાખી ઠીકરાનો રૂપીઓ બનાવે છે તેમ એ લોકો પાસે પણ હસ્તક્રિયાથી નજર ચુકાવી પારામાં વરખની ગોળી બાંધી ઉડાવી જાય છે માટે નીચે લખ્યા પ્રમાણે ચોકસી રાખી નજર ચુકવી નહીં આટલા થોડા કામમાં ચોરી કરી તેનો ઘણો વિચાર કરવા લાગ્યો કે મારી ઉમરમાં મારે હાથે ગુમાસ્તા તથા કારીગરોને વિશ્વાસે હજારો રૂપીઆનું કામ કરાવ્યું તેમાં આ પ્રમાણે કેટલાક પૈસાનો

રૂપીઆ બીગાડ થયો હશે એ મારા પ્રમાદમાં મને દેવકો હાથ લાગ્યો તે હું ક્યાં છુટીશ! ધિક્કાર છે મારી બુદ્ધિને! ધિક્કાર છે મારી કાયાને કે મેં ઘરના કામમાં આળસ કે પ્રમાદ રાખ્યો નહીં. માટે શ્રી દેવકા કામે પ્રમાદરહિત ઘણી હોશીઆરીથીજ કામ કરાવવું. અમદાવાદમાં શ્રીજીના પ્રતીમાના આંગી વીગેરે લાખો રૂપીઆનાં કામ થાય છે. ને તે દાગીના સોનાના વરખથી રસાવે છે તેનાં રસનાર કારીગર લોકો હજારો રૂપીઆનું સોનું મારી જાય છે. તેમાં ચોરી કરવાના ઘણા રસ્તા છે. જેમ ઈંદ્રજાળીઆ લુગડામાં હાથ રાખી મોઢેથી વાતો કરી નજર ચુકાવે છે તેવીજ રીતે રસનાર કારીગરો પણ લુગડું પાથરી ખોળામાં વરખ રાખી રસાવનાર માણસોની વાતોથી નજર ચુકાવી લુગડામાં લોચો વાળી રાખે પછી નજર ચુક થાય એટલે લાગ જોઈને સુકાવે તેમ સંતાડી મૂકે છે માટે પ્રથમ તો લુગડામાં ઢાંકવા દેવાજ નહી. રસાવનારે માણસોએ પહેલા વરખ છપાવી પોતાની પાસે રાખવા થાળીમાં અથવા પેટીમાં અગર પત્રામાં જે વખતે જરૂર આગે તે વખતે એક એક વરખ આપવો. તે વરખ દાગીના ઉપર ચડાવી રહે પછી બીજો વરખ આપવો. તે ચડાવે ત્યાં સુધી નજર ચુકવી નહી એ કારીગર લોકો ભલે તેવી વાતો કરે પણ નજર ચુકવી નહી તેવી રીતે કરવાથી કાંઈક બચાવ થશે. એ લોકો એવી રીતે સંતાડે છે કે લાગ આવે તો પગ નીચે દબાવી રાખે, લાગ આવે તો પાણીમાં બોળી કરી ઝાડે જવાના દ્વારમાં સંતાડે લાગ આવે તો મોઢામાં ઘાલે, વળી ગળી જાય તે ઝાડે જાય

ત્યાં કાઢી લે, લાગ આવે તમાકુની ચલમ ભરવા આપે તે તમાકુમાં ગોળી ઘાલી દે, ને લાગ આવે ત્યારે ખાલી કરી ત્યાંથી ઉઠાવી લે. વખતે પેસાબ કરવાનું બાનું કરી સંતાડી આવે, વખતે ઝાડે જવાનું બાનું કરી સંતાડી આવે છે. વળી ઓપવાની ઓપનીઓના હાથા પહોળા રાખી લાગ આવે તો તેમાં ઘાલી લેઈ જાય છે માટે દેવ-કા કામ પોતાની જાતે પાસે બેશી કરાવવું, ગુમાસ્તા વિગેરે કારીગરોને વિશ્વાસે અથવા ભરૂસે ભુલેચુકે કરાવવું નહીં ને ગુમાસ્તા વિગેરેના ભરૂસે કામ કરાવશો તો અવશ્ય ચોરી કરશે માટે પોતાની જાતે ખુશા વરખથીજ કરાવવું એજ મારી વિનંતી છે.

હવે જે દાગીનો તોલ કરી રસાવવો હોય તેની સમજ.

જે દાગીનો તોલ કરી રસવો હોય તો પહેલાથી પારામાં સોનાના વરખથી મસળીને ગોળી કરે તેનું નામ પીઠી કહે છે. તે પીઠી પાસે બેસી બરાબર નજર આગળ કરાવી પોતાની પાસે રાખવી. પછી કારીગર માગે ત્યારે થોડી થોડી આપવી. તે રસતી વખતે પાકી નજર રાખવી એમ કરતાં કારીગર રીસે બળતા ભોંય ઉપર ઢાળી નાંખે તો કારીગરને ઠપકો દઇને ભોંય ઉપરથી વાળી લેવી પછી એ પીઠી ચડાવી રહ્યા પછી તે દાગીનો દેવતાપર તપાવી પારો ઉડાવી દીધા પછી તોલ કરી આપવો. તે પછી વરખ ચડાવે તો ઉપરની રીત પ્રમાણે વરખ પાસે

રૂ.ખી અફકે વરખ આપી નજર રાખી કરાવવું. એમને એમ દાગીના તોલ કરાવશો અને કારીગર જેટલું સોનું લેવું ધારે તેટલું પોતાના ઘરથી તેટલા રૂપાના વરખને પણ પારામાં મેળવી પીઠી કરી લાવે તે નજર ચુકવાથી અથવા નજર ચુકાવી રૂપાની પીઠી ચડાવી દેછે. પછી તે પ્રમાણે સોનું ઉડાવી જાય છે. માટે પીઠી ચડાવી દેવતા ઉપર પારો ચડાવી દીધા પછી તોલ કરવું.

આ શેઠ હેમાભાઈના વખતમાં રસનારા કારીગરો સાંજ સુધી કામ કરી દીવા થાય એટલે ઘેર જતા હતા ને રાત્રિભોજન કરતા તેથી શેઠજી સાહેબે રાત્રે ખાવાનું બંધ કરાવી દિવસના પાંચ વાગે એટલે રજા આપતા ને દિવસે ખાવું એવો તે કારીગરોના પંચો સાથે બંદોબસ્ત કરાવી લીધો. તે બંદોબસ્ત ઓળંગીને ૫ વાગે ઉઠી જાય છે ને ઘેર પાછું કામ કરી રાતના દસ દસ વાગે ખાય છે. વળી દારૂ સુદ્ધાં પીએ છે પણ કોઇ પૂછતું નથી કે તમે રાત્રે ખાઓ છો ને વહેલા કેમ ઉઠો છો માટે કાંઇક તો રાત્રે ખાવું બંધ થવું જોઇએ નહીં તો સાંજ સુધી કામ કરવું જોઇએ.

વળી દેવદ્રવ્ય બચાવ કરવાનું બીજું કારણ.

જુઓ કે શ્રી જીન પ્રતિમાજી મહારાજની સેવામાં ભકતી કરીને ઇંદ્રાદિક દેવોએ કરી છે તો એવા જે દેવાધી દેવ તેના જે દ્રવ્યની સેવા તથા ચાકરી તથા પીઠી વિગેરે લેપ કરવાના કામ ચાકર નોકરો તથા કડીઆ વિગેરે લોકો

કરે છે અને તેમાં હજારો રૂપીઆ અન્યાયથી ખાઈ જાય છે. વળી આશાતના પણ ઘણી કરે છે તેનો ઉંડા ઉતરી તપાસ કરવો જોઇએ છે.

જુઓ કે શ્રી જીન પ્રતિમાજી મહારાજને કોઈ કોઇ જગાએથી કેશર અત્તરના ચડાવાથી ખાડા પડયા હોય અથવા ખવાઇ જવાના કારણથી લેપ કરવા સારૂ આચકોઇતાં પણ કડીઆ છોકરા ગાંજાના, તમાકુના પીનારાઓ જેના મુખમાંથી દુર્ગંધ ઉડે તેવા કારીગરો પાસે શ્રી ઉત્તમ દેવને લેપ કરાવે છે ને તે લોકો કેવી રીતે પૈસા ખાઇ જાય છે ને કેવી આશાતના કરે છે તે જોવામાં આવે તો ઘણુંજ અનર્થ ઉત્પન્ન થાય. પછી લેપ કરનાર માણસો પહેલાથી મીઠું મીઠું બોલીને પહેલવહેલું સારૂં કામ દેખાડે ને સારો ઉત્તમ જણસો બહુ મુલી મંગાવે. વળી લેપ કરાવનાર માણસો પહેલા તો બે ચાર દિવસ ખબર રાખશે, તેમ લેપ કરનાર માણસ પણ પહેલા પોતાની શાહુકારી બતાવવા સારૂ બરોબર રીતે ચાલશે. પછી ભરૂસો અને પ્રતીત પડાવે છે. ભરૂસો પડયા પછી કોઈ પણ ખબર રાખશે નહીં ને લેપ કરનાર માણસ ઉત્તમ જણસો ઉડાવી દેશે ને કનિષ્ટ વસ્તુ વાપરશે. વળી લેહાના ઓજારથી કામ કરશે. હવે કરાવનાર માણસને ઉપયોગ આવશે તો ગુમાસ્તા અથવા ચાકરોને હુકમ કરશે કે અહિયા જાઓ જુઓ પેલા કારીગર બરોબર કામ કરે છે કે નહીં. ગુમાસ્તા નોકરો ન હોય તો ગોઠી ઉપર હુકમ કરશે ને કહેશે જે તું બરોબર ખબર રાખજે તો તે કહેશે જે સારૂ સાહેબજી !

પછી સાહેબજી ગયા પછી ગાંજો તમાકુ ભેગાજ પીવા બેશી જશે ને કારીગરને કહેશે જે ઠીક છે શેઠ કહેતા ભલા ને આપણે સાંભળતાં ભલા. તેવી રીતે ઘણા ઠેકાણે જોવામાં આવે છે, પણ આવા જે મોટા ઉત્તમ દેવ તે કામનું કામ પોતે શ્રાવકે કરવું અથવા શ્રાવક પાસે કરાવવું તેજ વણું ઉત્તમ છે. ઉપર લખેલા એવા નીચ જાતિ, વળી નીચ બુદ્ધિવાળા તે પ્રકારના લોકો કહીને દિવસ આઠનું કામ હશે તો એકામાં ઓછો માસ એક લગાવી પગાર ખાશે. વળી લેપ કરાવનાર માણસ ઉતાવળ કરવાનું ગાહશે તો કહેશે કે શેઠજી સાહેબ આ કામ જેવું તેવું નથી ઉતાવળ કરવાથી કામ કાચુ રહેશે તેમ કહીને લોકોનો લોકો મહારાજ ઉપર રેરવ્યા કરશે કરાવનાર માણસને કાંઇ ઘરના પૈસા આપવા પડતા નથી માટે કારીગરને કહેશે જે ભાઇ ચાર દિવસ વધારે કરજે પણ કામ કાચુ રહે નહીં એવું કહે પછી કારીગર ખુશી થઇ પોતાનું ધાર્યુંજ કરે છે તેમાં પૈસા ખાવા કરતાં તો પ્રભુજીની મોટી આશાતના કરે છે.

લેપ કરાવનાર માણસે શ્રાવક પાસે લેપ કરાવવો અથવા શ્રાવકે પોતે કરવો તો તે ઉત્તમ કામ થશે, ને આશાતનાથી પણ રહેશે વળી શ્રી જીન પ્રતિમાજી શ્રી દેવાથી દેવના સેવા ચાકરી પુજા નોકરો ચાકરો રાખીને થવા માંડી છે તો તે ખેર, પણ તે લોકોની પાછી શ્રાવકો તપાસ કરતા નથી. વળી છાના રહીને તેના છિદ્ર પણ જોતા નથી કે કેવી રીતે તે લોકો લોચ્યાવાળી આશાતના કરે છે તેનો તપાસ અવશ્ય શ્રાવકે કરવો જોઇએ છે વળી

બંદોબસ્ત કરવાથી ગોઠી, પુજારી કે ચાકરોને જરા ભય પણ રહેશે, ને ઘણો સુધારો થશે તેમ આશાતના પણ ઘણી ઓછી થશે એજ મારી વિનંતી છે

વળી હાલનાં વખતમાં શ્રી શ્રાવકની કોમમાં ઘણુ ભાગે દુઃખી થતા જાય છે તો તેનું કારણ તો મને એમ સંભવે છે જે દેવ દ્રવ્ય ભોગવવોં વાપરવો, ભક્ષણ કરવો વિનયથી સાચવ્યો નહીં તેના દોષથી અથવા દેવગુરૂની આશાતના તથા દેવગુરૂનું અપમાન કરવાથી, તેમ અનાચાર સેવ્યાથી અથવા કનિષ્ટ વસ્તુઓ વાપરવાથી અને પોતાનો કુળ ધરમ મુકી દેવાથી, પોતાના દેવગુરૂ ઉપરની આસ્તા રહીત થવાથી દુઃખી થવાનું કારણ સંભવે છે. માટે તેનો વિચાર કરી શુદ્ધ આચરે શ્રી વીતરાગ દેવના વચન ઉપર શ્રદ્ધા રાખી ચાલશું તો સુખનું કારણ થાશે.

લી૦

સા. ચુનીલાલ ઝવેરચંદ ગામ વાડાસુંદરવાળા.

શા. ડાહ્યાચંદ હઠીચંદ.

શા. વાડીલાલ અમીચંદ.

શા. દેવચંદ ખુશાલદાસ.

શા. મુળચંદ જીવરાજ શાહી.

ઝવેરી કકલભાઈ મલીચંદ.

શા. દલપત પુંજા રાધનપુરવાળા.

શા. મોતીલાલ હીમતરામ.

શ્રી આબુજીનું સ્તવન.

કોઈ લો પરવત ધુંધળો રે લોલ.—એ દેશી.

આબુ અચળ રળિયામણો રે લોલ, દેરાસર મનો-હાર સુખકારી રે; વાહલીઆ જે સ્વર્ગ શું રે લોલ, દેવળ દીપે સાર બલીહારી રે. ભાવ ધરીને ભેટીએ રે લોલ. એ આંકણી. બાર પાદશાહી વશ કરી રે લોલ, વિમળ મંત્રી સાર સારદાને પ્રસાદ કરાવીયો લોલ, રીષભજી જગદાધાર. બ૦ આબુ૦ ૧ કરોડ ત્રેપન લાખ રે લોલ, ખરચ્યો દ્રવ્ય અનરંગ સુ૦ સંવત દશ અઠાસીએ રે લોલ, ઓછવ કીધો અતિ રંગ બ૦ આ૦ ૨ તેહ ચઇતમાં જીનવરૂ રે લોલ, આઠસેંને અઠોતેર સુ૦ જે દીઠે પ્રભુ સાંભળે રે લોલ, મોહ કર્મ જાવે દુર. બ૦ આ૦ ૩ દ્રવ્ય ભાવથી મળી રે લોલ, દીધી દેવળ કાજ; સુ૦ ચૈત્ય તીહાં મંડાવીયા રે લોલ, લેવા શીવપુર રાજ. બ૦ આ૦ ૪ પંદરસેં કારીગરો રે લોલ, દીધી બરાબર નેક; સુ૦ તેમ મરદનકારક વળી રે લોલ, વસ્તુપાળે સુવિવેક, બ૦ આ૦ ૫ કોરણી ધારણી તિહાં કરી રે લોલ, દીઠે બને તે વાત; સુ૦ પણ નવ જાય મુખે કહી રે લોલ, સુર ગુરૂ સમ વિખ્યાત. બ૦ આ૦ ૬ ત્રણ વરસે નીપનો રે લોલ, તે પ્રસાદ ઉમંગ; સુ૦ બાર કરોડ ત્રેપન લાખ રે લોલ, ખરચ્યો દ્રવ્ય ઉછરંગ. બ૦ આ૦ ૭ દેરાણી જેઠાણીના ગોખલા રે લોલ, દેખતાં હરખ તે થાય સુ૦ લાખ અઢાર ખરચીઆ રે લોલ, ધન ધન તેહની માય. બ૦ આ૦ ૮ ગુણનાયક નેમિસર રે લોલ, જનમ થકી બ્રહ્મચાર, સુ૦ નીજ સત્તા રમણી થયા રે લોલ, ગુણ અનંત આધાર. બ૦ આ૦ ૯ ચારસેં ને આસઠ ભલા રે લોલ, જીનવર બીંબ વિશાળ; સુ૦ આજે ભલે મેં ભે.

દીધા રે લોલ, પાપ ગયા પાતાળ. બ૦ આ૦ ૧૦ રીખભ ધાતુ મેં દહેરે રે લોલ, એકસો ચીમ્માલીશ બીંબ; સુ૦ ચોમુખ ચૈત્ય જુહારીએ રે લોલ, અરૂપરમાં જેમ અંબ બ૦ આ૦ ૧૧ બારૂં કાઉસગીઆ તેહમાં રે લોલ, આગળુશી જીનરાય, સુ૦ અંચળગઢે ભલુ જીનવરા રે લોલ, વંદુ તેહના પાય. બ૦ આ૦ ૧૨ ધાતુમય પરમેશ્વરા રે લોલ, અદભુત જસ સ્વરૂપ; સુ૦ ચોમુખ જીનવર વંદના રે લોલ, થાયે નીજ ગુણ રૂપ. બ૦ આ૦ ૧૩ અઢારસેં ને અઢારમાં રે લોલ, ચૈત્ર વદ તીજ દીન; સુ૦ પાલણપુરના સંઘશું રે લોલ, પ્રભુ થયા મન લીન. બ૦ આ૦ ૧૪ તીરથની જીનેશ્વરા રે લોલ, જાત્રા કરી અદભુત સુ૦ જે કુપી જન સાંભળે રે લોલ, સેવા કરે રૂડા હેત. બ૦ આ૦ ૧૫ એમ જાણી આબુતણું રે લોલ, જાત્રા કરશે નર નાર, સુ૦ જીન ઉત્તમ પદ પામશે રે લોલ, પદમવિજય કહેતેહ. બલીહારી આબુ અચળ રળિયામણો રે લોલ. ૧૬

હવે શ્રી આબુજીની જાત્રા કરી પાછા ખરેડી સ્ટેશન ઉપર આવી જેણે શ્રી પંચ તીરથની જાત્રા કરવા જવું હોય તેને ખરેડીથી પીંડવાડાની ટીકીટ લઇને પીંડવાડે સ્ટેશન ઉતરીને પીંડવાડા ગામમાં જવું ગામમાં સંપ્રતીરાજાના કરાવેલા બે શીખરબંધ દહેરા છે. વળી ઉતરવા માટે ધરમશાળા તથા ઉપાસરો એક છે એ ગામમાં વાણીઆ સાહુકારલોક ઘણાસારા રહે છે. ત્યાંથી ગાઉ ૧ ગામ અજારીમાં બાવનજીનાલી ૧ મોટું દેરૂં છે. તથા સારસ્વતીજી માતાનું એક દેહરૂ છે. તેના દરશન કરીને પાછા પીંડવાડા

આવે. જો ત્યાં રાત રેહેવું હોય તો રાત રહેવામાં કાંઈ હ-
રકત નથી. નહીતો પીંડવાડાથી બ્રાહ્મણવાડાજી મોટું તીરથ
છે તે ગાઉ ૪ થાય છે તેને રાતા મહાવીર પણ કહે છે ત્યાં
આગળ આસપાસમાં શ્રી મહાવીરસ્વામીજી મહારાજને
મોટા ચાર ઉપસર્ગ થયા છે તે પણ નકશામાં છપાવી પ્ર-
સિદ્ધ કરાવ્યાં છે. પ્રથમ તો બ્રાહ્મણવાડાની પાસે નાદીઆ
ગામ છે તે આગાઉકાલે નંદપુર એવે નામે શેહેર હતું તે
શેહેરમાં શ્રી વીરભગવાને પોતે જીવતે પોતાની મુરતી ભરા
ભરાવી તેથી તેમનું નામ જીવતસ્વામી એમ પરંપરાથી
ચાલે છે. તે શેહેરને હાલમાં નાદીઆ ગામ કહે છે તે
ગામથી થોડે છેટે નંદનનામા વન હતું. તે વનમાં ચોમાસા
ના કાળ આવેલો જાણીને ભગવાન ચોમાસું કાઉસગ્ગધ્યાનમાં
રહ્યા હતા તે ઠેકાણે ચંડકોશીયા નાગે જમણા પગે ડંખ
માર્યો તો પણ તે ચંડકોશી નાગને ઉપદેશ દેઈ ઇંદ્રની
પદવી આપી [illegible] તે મોક્ષે જશે. પછી બ્રાહ્મણવાડા તીર્થ
ના નજીક ગોવાળીઆ ગાયો સોંપી મધ્યાનકાળે ગોવાળીઆ
ઘેર ગયા, ભગવાન ધ્યાનમાં હતા ને તે ગાયો ચરતે ચરતે
વગડામાં જતી રહી ગોવાળીઆ આવી જુવે છે તો ગાયો
દીઠી નહી. પછી મહેનતથી ગોવાળીઆ ગાયોને લાવ્યા
ને ભગવાનને ગાળો દઈને ઘણા ક્રોધમાં ભરાણા, પછી રીસે
બળતા ગાયોને હાંકીને ને દુધની ભગવાનના બે પગ વચ્ચે
ખીર રાંધી તો પણ ભગવાન હાલ્યા નહી, ને બોલ્યા પણ
નહી તે પછી તેજ ઠેકાણે રીસે બળીને બે કાનમાં બે બા-
જુથી મોટા ખીલા ઠોક્યા તે ખીલા સામા સામી અટક્યા

તેવી રીતે મોટા ત્રીજો ઉત્કૃષ્ટો ઉપસર્ગ ભગવાને સહન કર્યો તે ખીલાની વેદના કેટલાક દીવસ સહન કરી પછી આયુ-ષ્યનો કાળ નજીક આવ્યો વળી સરવે જાતના કરમ ભો-ગવી કરમ રૂપી જે દેવું વ્યાજ સાથે આપી રહ્યા તે સમે કોઇ શ્રાવકો મારગે જાતા એવું ભગવાનનું દુઃખ દેખી આગળ પાછળ બે બાજુ આંબલી પીંપળી બે વૃક્ષ હતાં ત્યા દોરડા બાંધી બે બાજુના ખીલા કહાડ્યા તે વખતે ત્યાં ભગવાનને એવીતો વેદના થઇ તે સમે કવી ઉપમા કરે છે કે ખીલા ઠોકયા તે વેદના તો સહન કરી પરંતુ ખી લા કહાડતી વખતની વેદના ભગવાનથી સેહેવાઇ નહી, તેથી ભગવાનને ચીસ પાડી તે ચીસના શબ્દથી પાસેના પર્વત હતા તે એકદમ બીકથી બે ભાગ થઇ ગયા અર-થાત પર્વત ધ્રુજવાથી પર્વત ઉપરથી પથ્થરની મોટી શીલ્લા પડી બે ભાગ થયા વળી પર્વત કંપાયમાન થયા, તેથી પર્વતોમાં વેરા એટલે સાંધા પડયા તેજ વખતે ભ-ગવાન મોક્ષ નગરીમાં પધાર્યા. તે સમયે ભગવાન પુદગલ રહીત થયા જાણી ઇદ્રાદીક દેવો ઓછવ કરવા સારૂ આવ્યા તે ઓછવ કર્યા પછી સર્વે દેવોએ મળી હાડ, ડાઢા વીગેરે લેઇ લીધાં ને જે જગ્યાએ પુદગલ ખરી પડયું હતું તે જમીન ઉપરથી સરવે રેત લેઇને તે વેળુની પ્રતિમા જીનબિંબ ભર્યા ને ત્યાંજ આગળ તીર્થની થાપના કરી બ્રાહ્મણનું ગામ હતું તેથી એ મુલકમાં બ્રાહ્મણવાડા તી-ર્થનું નામ ચાલ્યું આવે છે. હવે જો વધારે જાત્રા કરવાના ભાવ હોય તો બ્રાહ્મણવાડાથી ગાઉ ૪ શીરોહી મોટું ચડે

તે શહેરમાં મોટા શીખરબંધ બાર દેરાસરો છે તે ઘણાં રમણીક ને સુંદર છે. તે પણ શ્રી પંચ તીરથના નકશામાં છપાવી પ્રસિદ્ધ કર્યા છે; હવે જો શીરોહી જવાનો થીરતા ન હોય તો બ્રાહ્મણવાડાથી પાછા પીંડવાડાના સ્ટેશન ઉપર આવીને ખુડાલાની ટીકટ લેવી. ખુડાલે ઉતરીને સ્ટેશન ઉપર બેલગાડીઓ મળે છે તે ગાડીવાળા સાથે ઠરાવ કરવો જે હમારે આ પંચ તીરથી તથા રાણકપુર વીગેરે જે જે ગામમાં દેરાસર હોય ત્યાં જાત્રા કરાવી પાછા રાણી કે ખુડાલે મુકે બોલીથી ગાડુ ભાડે કરી ફરવું તે મુખ્ય ગામો તથા દેરાસરો નકશામાં પણ છપાવ્યા છે ને આ વિનંતીપત્રમાં પણ મુખ્ય મુખ્ય નામ જણાવ્યા છે કારણકે વિસ્તાર સહિત વીગતવાર શું શું કારણથી તીર્થ તથા નામ થયા તે કરતાં ચોપડી ઘણું વધી જાય માટે જાત્રા કરનારાઓએ જે જે ઠેકાણે જાત્રા કરી પછીથી માલમ પડશે. હવે પીંડવાડેથી જતાં જારોલી ગામમાં મોટું બાવનજીનાલી ૧ દેરૂં છે ત્યાંથી વીરવાડામાં ૧ દેરાં છે. માંડવેડા ગામમાં ૨ દેરાસર છે નાદીઆ ગામમાં ૧ દેરૂં જીવત સ્વામીજી ત્યાંથી લોટાણાજી મોટું ૧ દેરૂં તથા ધરમશાળા છે. શ્રી દેનાજી મોટું દેરૂં ૧ તથા ધરમશાળા ૧ મોટી છે હવે ખુડાલાથી નાના ગામમાં મોટું દેરાસર ૧ છે. બેડાગામમાં ૧ દેરાસર મોટું શીખરબંધ છે સાણેરા ગામ- ૪ દેરાશરો શીખરબંધ છે. નાડલાઇ ગામમાં ૬ દેરાસરો શીખરબંધ છે વરકાણાજીમાં ૨ દેરાસરો મોટા તથા ધરમશાળા ૧ છે નાડોલ ગામમાં ૨ દેરાસરો શીખરબંધ છે

બીમેલ ગામમાં ૨ દેરાશીખરબંધ મોટા છે વીજવા ગામમાં ૧ દેરૂ મોટુ છે. રાણીગામમાં ૧ દહેરૂં મોટું શીખરબંધ છે. સાદરી ગામમાં મોટા શીખરબંધ ૩ દેરાસર તથા ૧ મહાદેવજીનું દેરૂં તથા ધરમશાળા મોટી ૧ વળી રાણકપુરજીનું કારખાનું તથા ભંડાર સાદરીમાં રહે છે. સાદરી ગામથી ગાઉ ૧ શ્રી રાણકપુરજીનું મોટું તીરથ હાલમાં જંગલમાં છે તે દહેરૂં તો એવું મોટુ ને ઘણું રમણીક ને ઘણી શોભાથી સોભાયમાન થઇ રહ્યું છે તેનું વર્ણન લખી શકાય તેમ નથી. કીંચીત માત્ર આપમા એટલીજ છે કે નવાણુ લાખ દ્રવ્ય એ દેરા ઉપર ખરચ લગાવ્યું છે. એ દેરાસરમા ૯૯૯ થાંભલા છે પણ ગણવા જાયતો ગણી શકતા નથી એવી ભુલવણી ચુકવણી છે. જે દરવાજે પેસીને થાંભલા ગણવા અથવા દર્શન કરવા એકલા માણસો જાય તો પાછા દરવાજે આવે નહી ત્યાંના ગોઠીને સાથે લીધા વીના દરશન બરાબર દર્શન કરી શકતા નથી હવે એ દેહેરાની બાંધણી નલનીગુલ્મ વીમાનને આકારે છે એ દેહેરાની શોભા ને વર્ણન કહી શકાતુ નથી. જેણે જાત્રા કરી હોય તે તેના મનમાં સમજી રહે પણ કહી શકે નહી, માટે શ્રી પંચતીર્થની જાત્રા તથા આબાચાડાજી તથા શીરોહીની તથા રાણકપુરજીની એ સરવે જાત્રાઓ જરૂર મનુષ્ય જન્મ પામીને એકવાર પણ કરવી, કારણ કે આયુષ્યની કાંઈ ખબર પડતી નથી. વળી એ પંચતીરથ ફરતા ઘણા દેરાસરો તો શ્રી સંપ્રતી રાજાના કરાવેલાં છે. વળી એ પ્રાંતમાં જીરણ દેરાસરો તથા કંઇક જાતની આશાતનાઓ પણ ઘણી રહી

છે. માટે શ્રી સંઘ તપાસ કરી જરૂર સુધારો કરાવી આ-શાતનાઓ ટાળવી એ ઘણા લાભનું કારણ ... ... ફરશના કરવા જોગ છે.

વળી શ્રી પંચતીરથનો નકશો ઘણો ... ... દરશન કરવા જોગ છે. માટે સરવે સાધર્મી ભાઈઓએ જરૂર નકશો તથા તેની સાથે ચોપડી લેવી. કીંમત પણ ઘણી ઓછી છે. આબુજી ઉપર અચલગઢના કારખાનેથી મળસે.

શ્રી રાણેકપુરજીનું સ્તવન.

શ્રી રાણુકપુર રળીઆમણું રે લાલ. શ્રી આદેસર દેવ મન મોહ્યુંરે, ઉતંગ તોરણ દેહેરૂં રે લાલ, નીરખીજે નીત મેવ મ૦ શ્રીના ૧॥ ચોવીસ મંડપ ચીહું દીસેરે લાલ૦ ચોદ મુખ પ્રતીમા ચ્યાર મ૦ ત્રીભોવન દીપક દેહેરૂં રે લા૦ એ સમોવડ નહી સંસાર મ૦શ્રીના ૨॥ દેહેરી ચોરાસી દીપતીરે લા૦ માડો અસ્ટાપદ મેવ મ૦ ભલે જુહાર્યો સુઘરારે લા૦ સુતા ઉઠી સવેર મ૦ શ્રી ॥૩॥ દેશ જાણીતો દેહુરેરેલા૦ મોટા દેશ મારવાડ મ૦ લાખ નવાણું લગાવીઆરે લા૦ ધન ધન્નો પોરવાડ મ૦ શ્રી ॥૪॥ ખરતરવ સહી ખાંતસુંરે લા૦ નીરખતા સુખ થાએ મ૦ પાંચ પ્રસાદ બીજા વળીરે લા૦ જોતાં પાશ્રીત જાય મ૦ શ્રી ॥૫॥ આજે કૃતારથ હું થયોરે લા૦ આજે થયો આણંદ મ૦ જાત્રા કરી જીનવર તણીરે લા૦ દુર ગયા દુખાંદ મ૦ શ્રી ॥૬॥ સંવત સોલને છોતેરેરે લા૦ માગસર માસ મોજાર મ૦ રાણુકપુરે જાત્રા કરીરે લા૦ સમય સુંદર મ૦ શ્રી ॥૭॥

સમાપ્ત.

શ્રી વસ્તુપાલ તેજપાલ મંત્રીસ્વર રાજાએ પોતાની ઉમરમાં શું શું ધર્મના કામ કર્યા ને કેટલો દ્રવ્ય ઘરમાંહા ખરચ્યો તે નીચે પ્રમાણે જાણી લેવો, વીશે તે વિક્રમ સંવત ૧૨૯૮ ના વરસમાં એક પંક્તીતે લખેલું છે.

સંઘ કહાડયો તે કેવી રીતકીસીતરીથી.

૨૧ એકવી આચારીઓને પદસ્થાપના કરી.
૧૦૦૦ એકહજાર સીંહાસન મહાત્મા નીમીતે કરાવ્યાં.
૩૫૦૦ ત્રણહજાર ને પાંચસો તપોધન ગછ સંન્યાસી નીમીતે બાંધી.
૧૦૦૦ એકહજાર સંઘ પુજા કરાવી.
૧૮૦૦ અઢારશે સાધુઓ મહાત્મા આહાર વોહોરતા.
૮૪ ચોરાશી મસીતો તુરક લોકોની કરાવી.
૩૦૦૦૦૦ ત્રણ લાખ દ્રવ્ય ખરચી શ્રી સેત્રુંજે તોરણ બંધાવ્યું.
૪૦૦ ચારસો વર કન્યા પરણાવ્યા.
૩૦૦૦૦૦ ત્રણ લાખ દ્રવ્ય ખરચી હજે તોરણ બંધાવ્યું.
૩૦૦૦૦૦ ત્રણ લાખ દ્રવ્ય ખરચી દ્વારકાએ તોરણ બંધાવ્યું.
૪૬૪ ચારસો ચોસઠ વાવો કરાવી.
૯૦૦ નવસો કુવા કરાવ્યા.
૩૭૩૭૨૧૮૮૧૬ સરવ મળી ત્રણ અબજ તોહોતેર ક્રોડ બોહોતેર લાખ અઢાર હજાર આઠસે સોલ સોહોએ ઉના એટલું દ્રવ્ય પુન્ય અરથે ખ-

રચ્યું સંવત ૧૨૯૮ માં વસ્તુપાલનું સ્વર્ગા રોહણ થયું.

હવે તીર્થ જાત્રાએ ગયા ત્યારે સાથે પરીવાર લીધો.

૨૪ ચોવીસ રથ હાથીદાંતના સંઘમાં હતા.

૪૫૦૦ ચાર હજારને પાંચસો સેજવાળા સંઘાતે હતા.

૪૫૦૦ ચાર હજારને પાંચસો ગાડાં સંઘમાં હતાં.

૧૧૦૦ અગીયારસો વેહેલો હતી.

૫૦૫ પાંચસોને પાંચ પાલખીઓ સાથે હતી.

૨૦૦૦ બે હજાર પોઠીઆ સાથે હતા.

૭૦૦ સાતસેં સુખાસન હતા.

૨૨૦૦ બે હજાર બસેં શ્વેતાંબરી સાધુ સાથે હતા.

૧૧૦૦ અગીઆરસો દીગંબર વેષ ધારી હતા.

૪૦૮ ચારસોને આઠ ઊંટ સાથે હતાં.

૪૫૦ ચારસોને પચાસ જીન ગાયન કરનાર ભોજક સાથે હતા.

૧૦૦૦ એક હજાર કંદોઇ મીઠાઈ કરનાર સાથે હતા.

૩૩૦૦ ત્રણ હજાર ને ત્રણસો ચારણ સાથે હતા.

૩૩૦૦ ત્રણ હજાર ને ત્રણસો ભાટ સાથે હતા.

૧૩૫૦ સાડીતેરસો કુંભાર વાસણ કરનાર સાથે હતા.

૪૦૦૦ ચાર હજાર ઘોડા સાથે હતા.

૭૦૦૦૦૦ સાત લાખ માણસ સાથે હતા.

૫૦૦ પાંચસો સુતાર સાથે હતા.

૩૫૦ ઝણુસોને પચાસ દીવટીઆ સાથે હતા.
૧૦૦૦ એક હજાર લુવાર સાથે હતા.
એવી રીતે એટલા પરીવારથી જાત્રાએ ફરી સંસારીક કામ કરાવ્યાં તે નીચે મુજબ.
૩૬ છત્રીસ ગઢ બાંધ્યા.
૬૩ ત્રેસઠ વખત લડાઇએ ચડીને બળ ફેરવ્યું.
૨૪ ચોવીસ બીરૂદાવળી બોલાવી.
૧૮ અઢાર વરસ વેપાર કર્યો.
૧૦૦૦ એક હજાર વરખાસન આપ્યા.
૪ ચાર રાજા સેવા કરતા હતા.
૧૮૦૦ અઢારશો વાહન કરાવ્યાં.
વસ્તુપાલ ૧૩૨૮ માં સ્વર્ગારોહણ થયા છે વગેરે વીસ્તાર જોવો હોય તો એમનાં ચરીત્ર વાંચવાથી માલમ પડશે.
અને તેજપાલ સંવત ૧૩૦૮ માં સ્વર્ગારોહણ થયા છે.

લાવણી.

ગુણવંતા ગુરૂના ગુણ, ઘણું ગાજે;
ભવી ભાવે ભજો બાલ ચંદ્ર, માહા મુનીરાજે. આંકણી.
ભવ જલનું તારણ નાવ, જીવકા વાહાલા. જીવ.
લાગી મોહની તુમ તણી, કહુ શું લાલા,
માહા વ્રત ગુરૂ ગુણવંત, ધરો મન તેજે. ધરો.
બાવીસ બળીઆથી મુગતીવર છીજે. ભવી. ૧
પુના શહેર છે પ્રખ્યાત, શોભા છે શારી, સો.
વસે શ્રાવક સુખીઆ લોક, બુદ્ધિ ઘણી સારી. સારી.

ચોમાસું કર્યું બાળચંદ્ર, મહા મુની રાજે. મા.
દીસે દશાના અમૃતધાર, સંદેહ મન ભાજે, ભ. ૨

ભગવતી સુત્રકી મહીમા સુનાયો ભારી. સુ૦
પ્રતીબોધ્યા ગગલભાઇશેઠ, ધીરજ મન ધારી;

ઓછવ ઉજમણા તણા, કર્યો મન મોજે,
તેની શોભાનો નહી પાર, બીરાજે મહુરાજે. ભ૦ ૩

અસ્ટાપદ રચના કરી, ઉલટ મન આણી. ઉ.
તેની શોભા સુંદર સાર, ભવીક મન માણી.

તીહાં ગાવે ગીત નર નાર, મનની મોજે. મ.
બાલચંદ્ર ગુણી મહારાજ, સભામાં બીરાજે. ભ૦ ૪
પુજા ભણાવે મનોહાર, દે અમૃતવાણી. અ૦

તે સુણુ ગગલભાઇશેઠ, ઉલટ મન આણી.
વરઘોડો ચડયો ઘણઘોર, છાબેસા બીરાજે. શા૦
ભેર ભુંગળને શરણાં, વાજાં તીહાં વાજે ભવી૦ ૫

સ્વામી વત્સળની શોભા, સુણો ભાઇ સરવે. સુ૦
સાત જાતીનાં પકવાન, કરે સુકી સરવે.
પાન સોપારીના બિડા બન્યા બહુ તાજે;
ઓછવ કીયો ઉછરંગ, મનની મોજે. ભવી૦ ૬

સંવત ૧૯૫૦ કેરી સાલે, કે પ્રથમ માસે. પ્ર૦
કારતક વદ ૫ સુરત કરે ઉલાસે;
ગાયે લાવણી મનો હાર, મનની મોજે.
ગાહી શોભાગ્યરામ, સભામાં રાજે. ભવી૦ ૭

જાહેર ખબર.

સર્વે જૈનધર્મી સદગ્રહસ્થોને સુચના કરવામાં આ-
વે છે. કે આ ચોપડી તથા શ્રી આબુજી તીર્થનો નકશો
બહુ મહેનતથી સોધન કરી અદભુત દરશનરૂપી છ-
પાવી પ્રસિદ્ધ કરેલી ચોપડી સાથે જે મોટા નકશાઓને
અમુલ્ય જાણીને જ્યાં ત્યાં રખડતા મુકવા નહીં
તેને રૂડી રીતે શુદ્ધ જગ્યાએ ઉંચે આસને બાંધી પ્રભા-
તના પહોરમાં ઉઠીને એજ આબુજીના તીર્થનું દરશન
કરી ખમાસણા દેઇ ધુપ દીવો કરી પછે સ્તવના કરવી
એ રીતે ઉલ્લાસ ભાવથી રૂડી ભક્તી કરી દર્શન કરવાં.
એવી રીતે એ તીર્થનું બહુ માનથી સારી રીતે સંભાળ
રાખવાથી કે તિર્થની જાત્રાનું મોટું મોક્ષનું ફળ આ-
પે છે. ને જો તીર્થની આશાતના કરવાથી ઘણા માઠાં
ફળ પામી આ ભવ દુખી થઇ કાળ કરી માઠી ગતી
પામવાપણું થાય છે માટે આશાતના કરવી નહી.

જાહેર ખબર.

આ ચોપડી તથા નકશો શ્રી આબુજીના કારખાનેથી રોકડી કીંમતે મળશે. દેશાવરવાળાએ ટપાલ ખરચ સાથે ત્રણ આના મોકલી મંગાવવું.

આ ઘર બેઠે તીર્થ આવ્યું છે. માટે આ અવસર કોઈ ભાઈઓએ ચુકવો નહીં.

શ્રી આબુજીના તથા પંચ તીર્થના નકશા સાથે આ ચોપડી મળશે.

સોનાના વરખથી આંગીઓ, મુગટા વગેરે દાગીના રચાય છે તે કેવી રીતે રચાવવાથી ફાયદો થાશે તે વીશે આ ચોપડીમાં જાહેર કરેલું છે, તે પ્રમાણે કામ મુગટાં ઉપર ખુલ્લા વરખ રાખીને કામ કરાવવું. મુગટાંની બેવડમાં વરખ ઢાંકવાથી કારીગરોને ચોરવાનો લાભ સારો ફાવે છે તેથી ઉઘાડાં વરખથી કામ કરાવવું.